

รหัสโครงการ : RDG52H0004
ชื่อโครงการวิจัย : การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางกายภาพของศาสนสถานภายใน
กรุงเทพมหานครโกสินทร์ จากแผนที่ประวัติศาสตร์ พ.ศ. 2430- 2550
ชื่อผู้วิจัย : อาจารย์สรายุทธ ทรัพย์สุข
อาจารย์จักรพร สุวรรณนคร
ระยะเวลาโครงการ : 1 มกราคม พ.ศ. 2552 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2552

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทางกายภาพของศาสนสถานภายในกรุงเทพมหานครโกสินทร์ จากแผนที่ประวัติศาสตร์ พ.ศ.2430-2550 เป็นการศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของศาสนสถานภายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีศาสนสถานทั้งหมด 41 แห่งประกอบด้วยศาสนสถานในศาสนาพุทธ 38 แห่ง ศาสนาพราหมณ์ 1 แห่ง ศาสนาคริสต์ 1 แห่ง และศาสนาอิสลาม 1 แห่ง โดยเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลจากโครงการวิจัยแผนที่บริเวณกรุงเทพฯ พ.ศ. 2430 : การรวบรวมและจัดระบบฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาสถาปัตยกรรมและเมืองกรุงเทพฯ (สกว.) โครงการวิจัยแผนที่บริเวณกรุงเทพฯพ.ศ.2450-2475:การรวบรวมและจัดระบบฐานข้อมูล เพื่อการศึกษาสถาปัตยกรรมและเมืองกรุงเทพฯ แผนที่กรุงเทพมหานครพ.ศ. 2550 ของกรุงเทพมหานครและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกทั้งยังอาศัยข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม โดยนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแผนที่แสดงองค์ประกอบทางกายภาพของศาสนสถานในกรุงเทพมหานครปี พ.ศ. 2430 พ.ศ. 2450 พ.ศ. 2475 และพ.ศ. 2550

จากการวิเคราะห์ มีศาสนสถานทั้งสิ้น 19 แห่ง ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบสถาปัตยกรรมตามที่ปรากฏในแผนที่กรุงเทพฯ พ.ศ. 2430 พ.ศ. 2450 พ.ศ. 2475 และพ.ศ. 2550 มีศาสนสถานทั้งสิ้น 38 แห่งประกอบด้วยองค์ประกอบน้ำ และ 3 แห่งที่ไม่มีองค์ประกอบน้ำอยู่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2430 ทั้งนี้พบว่าองค์ประกอบน้ำภายในศาสนสถานมีลักษณะลดลงหรือหายไปมาโดยตลอด มีศาสนสถานทั้งสิ้น 7 แห่ง ซึ่งไม่พบการเปลี่ยนแปลงขอบเขตของศาสนสถาน และมีศาสนสถานทั้งสิ้น 8 แห่ง ซึ่งพบการเปลี่ยนแปลงขอบเขตศาสนสถานในลักษณะเพิ่มขึ้น ในขณะที่มีศาสนสถานทั้งสิ้น 8 แห่ง ซึ่งพบการเปลี่ยนแปลงขอบเขตของศาสนสถานในลักษณะลดลง มีศาสนสถานเพียง 1 แห่งที่ไม่พบการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบถนนและพื้นที่ว่างภายในศาสนสถาน ในช่วงปี พ.ศ. 2430-2450 และศาสนสถานที่เหลืออีก 40 แห่ง มีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบถนนและพื้นที่ว่างในลักษณะที่ลดลง

คำสำคัญ : กรุงเทพมหานคร แผนที่ วัด โบสถ์พราหมณ์ โบสถ์คริสต์ มัสยิด สุเหร่า

Project Code: RDG52H0004
Project Title: Transformation of Religious Compounds in Bangkok, 1887 – 2007
Name of Researcher: Sarayut Supsuk
Chakaporn Suwanakorn
Project Duration: 1 January 2009 - 30 September 2009

Abstract

The research, The Study of Transformation of Religious Structures on Rattanakosin Island, 1887 – 2007 focuses on the physical components of 38 Buddhist temples, 1 Hindu shrine, 1 Catholic Church, and 1 mosque. The analysis is based on cartographic data from two previous researches, 1887 Plan of Bangkok: Database Compilation and Organization for Architectural and Urban Research, and Plans of Bangkok, 1907 - 1932: Database Compilation and Organization for Architectural and Urban Research). In addition, 2007 maps of Bangkok, together with field survey, are also used to complete the research data. The result is a series of maps showing physical components of the 41 religious structures, in 1897, 1907, 1932, and 2007.

The maps clearly demonstrate that there are 19 religious structures that contain architectural components from all phases, namely 1897, 1907, 1932, and 2007. 38 religious structures have water elements in their physical components, and 3 had none since 1897. Accordingly, there has been a distinct tendency for the disappearance of water elements. As for the physical boundary, 7 religious structures show no change, 8 show an increase of land, while 8 others have decreased in size. There is only 1 religious structure that has not changed at all in terms of circulation and space. For the rest, roads and open spaces have been decreased through time.

Keyword: Bangkok, map, mapping, Buddhist temples, Hindu Temples, Church, Mosques